

А. В. Буряк, аспірант
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»
CIR (COST TO INCOME RATIO) ЯК ПОКАЗНИК ОПЕРАЦІЙНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Серед таких поширених показників прибутковості діяльності банку як рентабельність активів, рентабельність капіталу, чистий серед, чиста процентна маржа в межах методу фінансових коефіцієнтів, заслуговує на увагу коефіцієнт, який характеризує операційну ефективність діяльності банку – cost to income ratio, або скорочено CIR. Він розраховується шляхом співвідношення операційних витрат та операційних доходів банку. До операційних витрат, як правило, відносять витрати, пов'язані із утриманням інфраструктури банку – заробітна плата, податки, витрати на рекламу, орендні платежі. Процентні та комісійні витрати не входять до складу таких витрат. Структуру операційних доходів складають процентні та непроцентні доходи. Іншими словами, визначаючи яку кількість грошових одиниць необхідно для генерації 1 грошової одиниці доходу, CIR є показником витратності – вищий рівень коефіцієнту означає нижчу ефективність і навпаки.

Операційні витрати, які традиційно займають найбільшу питому вагу у структурі загальних витрат банку, є контрольованими з позиції банківського менеджменту. Відповідно показник CIR використовується з метою визначення ефективності менеджменту банку мінімізувати операційні витрати, що за умови незмінності рівня доходів, призведе до збільшення прибутку.

Результати оцінки операційної ефективності діяльності українських банків за допомогою показника CIR представлені на рисунку 1 поряд із динамікою прибутку по банківській системі України.

Незважаючи на загальну тенденцію зниження операційних витрат банків України за останні сім років, можна спостерігати невідповідність рівня операційної ефективності фінансовому результату (прибутку), як

загальноприйнятого індикатору ефективності в банківській сфері, особливо у 2009 році.

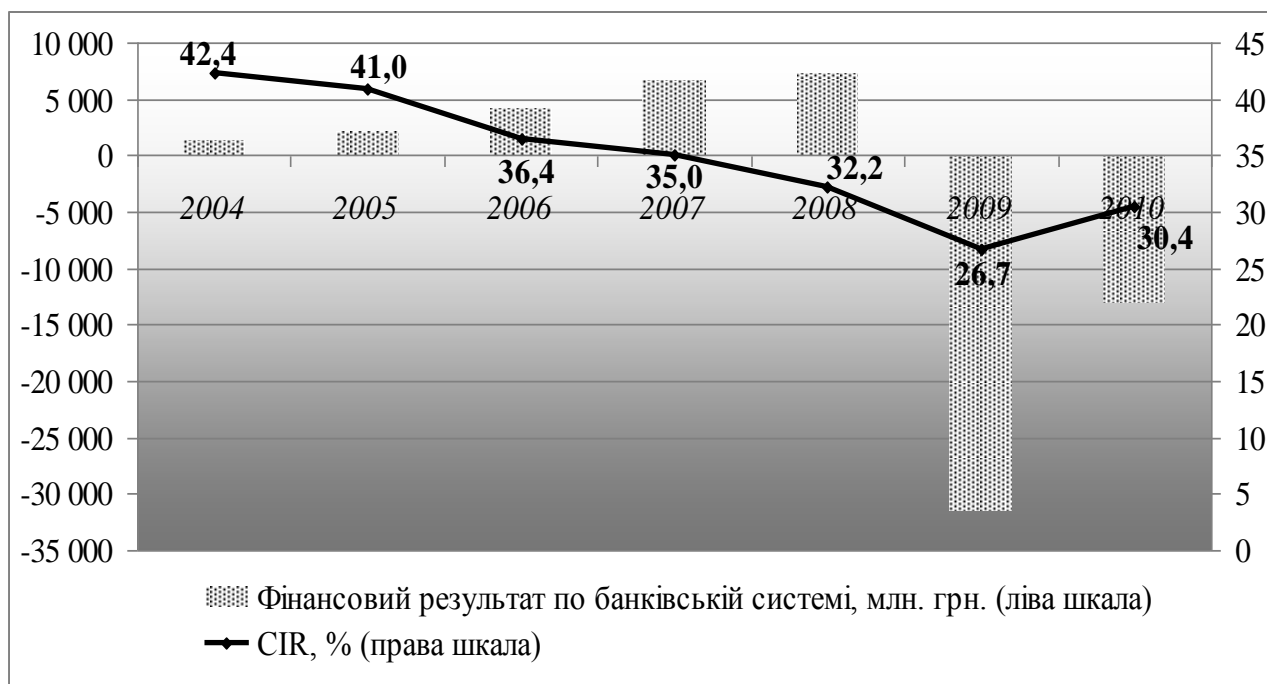

Рис. 1. Динаміка операційної ефективності діяльності українських банків за 2004-2010 рр.

Також слід зазначити суперечливий характер отриманого зв'язку між показником витратності CIR та рентабельністю капіталу ROE, а саме він є тісним та прямо пропорційним (коефіцієнт кореляції Пірсона становить 0,82). Тобто, чим вищою є операційна ефективність (нижчий рівень CIR), тим нижчою є прибутковість банківської діяльності (нижчий показник ROE). Звідси можна зробити висновок щодо існування інших суттєвих факторів впливу на прибутковість діяльності банку, які не враховані при розрахунку CIR. Зокрема, для CIR притаманним є абстрагування від суттєвих аспектів банківської діяльності, зокрема рівня ризикованості. Протягом аналізованого періоду зниження рівня CIR відбувалося за рахунок підвищення операційних доходів, які водночас характеризувалися високою ризикованістю банківської діяльності, що в кінцевому результаті, призвело до значних витрат банків через відрахування до резервів за активними операціями. Відтак отримані емпіричні дані підтверджують обмежені можливості CIR в якості оцінки операційної ефективності діяльності банку.

Буряк, А. В. CIR (Cost To Income Ratio) як показник операційної ефективності діяльності банку [Текст] / А. В. Буряк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIV науково-практичної конференції (27-28 жовтня 2011 р.) / ДВНЗ "УАБС НБУ". – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – Т. 2. – С. 99-100.